

Námsætlan

Landafrøði

7. – 9. flokksstig

Galdandi frá 1. august 2026

Viðmerkingar

- Partar av innihaldinum í áður galdandi námsætlanum eru fluttir í stöðisnámsætlanina og aðrir partar í tilhoyrandi leiðbeiningar.

Tilhoyrandi skjöl

- Stöðisnámsætlan
- Leiðbeining – landafrøði 7.-9. flokksstig

1. Samleiki

Landafræði er vitan og læra um jörðina, hennara landslög, veðurlag, og hvussu menniskju og náttúra ávirka hvørt annað. Landafræði leggur stöði undir at síggja samanhangir millum tilfeingisnýtslu, náttúru, umhvørvi og samfelag, umframt at skilja tær avleiðingar, ið náttúrubroytingar hava fyrri menniskju.

Lærugreinin gevur eina fatan av, hvussu jørðin og samfeløg hennara hava ment seg og enn mennast, og hvussu sínámillum ávirkanin millum menniskju og náttúru er ein partur av okkara mentan og livihátti. Næmingarnir fáa møguleika at rannsaka og eygleiða landafrøðilig viðurskifti og at menna umhvørvistilvitan og virðing fyrri náttúru og umhvørvi.

2. Endamál

Undirvísingin í landafræði hevur til endamáls, at næmingarnir:

- menna sín áhuga og forvitni, so at tey fáa hug at læra meira
- fáa kunnleika um og innlit í hugtøk, arbeiðshættir og sannkenningar í lærugreinini
- ogna sær innlit í, hvussu heimurin er háttaður, og hvussu menniskjan byggir síni lívskor á hesi viðurskifti
- ogna sær førleikan at skilja, hvussu vísindi lýsa tey ymisku landafrøðiligu fyrbrigdini, og hvussu fyrisitingin umsitur tey
- ogna sær vitan og kunnleika um jørðina og skilja, at hon er býtt sundur í øki av alskyns støddum og vavi við sínámillum ávirkan
- fáa eina fatan av, at hesi øki ikki einans eru tómar víddir og rúm, men at tey hava alskyns eginleikar knýttar at sær.

3. Kjarnaøki

9. floksstig - kjarnaøki

Landafræði á 9. floksstigi hevur fyra ymisk kjarnaøki. Økini umskarast og virka fyrri ein stóran part saman í undirvísingin.

- Landafrøðiligar keldur og amboð
- Land, hav og veðurlag
- Tilfeingi og vinnuvegir
- Fólkafræði og menning

Landafrøðiligar keldur og amboð

Kjarnaøkið *landafrøðiligar keldur og amboð* fevnir um at nýta kort, myndir, modell, hagfrøði og landafrøðiligar kunningarskipanir (GIS).

Land, hav og veðurlag

Kjarnaøkið *land, hav og veðurlag* snýr seg um innaru og ytru máttir jarðarinnar, og tann týdning, hesir hava fyri tey landsløg, ið eru og verða gjørd.

Jarðfrøði, havfrøði og veðurfrøði eru partar av hesum kjarnaøki. Undirvíst verður í plátutektonikki og grótsløgum, umframt niðurbróting av lívrunnum evnum og kolvetnisjarðfrøði.

Veður, veðurlag, veðurlagsøki og gróðurbelti, trýst, hiti og eginleikar hjá vatni eru eisini fevnd av hesum øki eins og havið, havstreymar, gróður í sjónum, alheimsupphitingin og vakstrarhúsárin. Hugt verður at, hvønn týdning hesi hava fyri lívskorini ymsastaðni í heiminum.

Himnalrúmið er somuleiðis fevnt av hesum kjarnaøki.

Tilfeingi og vinnuvegir

Í kjarnaøkinum *tilfeingi og vinnuvegir* verður undirvíst í evnum sum landbúnaði, havbúnaði, fiskivinnu, tilfeingisstýring, vinnuvegum, oljuleiting, námsvinnu, orkukeldum, orkutøkni og orkuframleiðslu, bæði varandi og farandi. Alheims kolevnaringrásin er eisini fevnd av hesum kjarnaøki.

Dentur verður lagdur á sambandið millum framleiðslu og tað tøkni- og búskaparlaga støðið, umframt tær politisku fortreytirnar. Framleiðsla, forbrúk, umhvørvisárin og burðardygg menning verða umrødd og viðgjørd í hesum sambandi.

Avleiðingar og árin á umhvørvið, ið standast av, at náttúru-tilfeingið verður gagnnýtt, verða viðgjørd og mett sambært kravinum um burðardygg menning. Sum grundleggjandi tilfeingi og lívsneyðugt føðsluevni verða vatn, vatnnýtsla og umsiting av vatn-tilfeinginum viðgjørd í hesum høpi.

Fólkafrøði og menning

Kjarnaøkið *fólkafrøði og menning* fevnir m.a. um búseting og undirstøðukervi, fólkafrøði og flyting, lendistillaging og menningarlond. Somuleiðis fevnir hetta økið um viðurskipti og sambond millum lond og øki, herimillum sambandið millum menningarlond og ídnaðarlond, og Føroya støða í altjóða høpi verður viðgjørd.

4. Faklig førleikamál

Í fólkaskúlanum hefur lærugreinin landafrøði endalig mál fyri 9. floksstig.

9. floksstig – faklig førleikamál

Málið við undirvísingini er, at næmingurin við støði í kjarnaøkjunum dugir:

- at lesa og endurgeva ymisk veðurkort
- at lesa og tekna ritmyndir og yvirlitsmyndir, eitt nú fólkafrøðipyramidur, sum siga frá vinnuvegum og búsetingum
- at skilja og nýta landafrøðilig modell, kort og globus í arbeiðinum at skapa yvirlit
- at gera einfaldar kanningar og royndir og greina úrslit
- at vísa fatan av og finna sambond millum náttúru og samfelag
- at finna landafrøðiligar keldur til at lýsa givin greiðsluevni
- at miðla landafrøðiliga vitan og seta í gerandishøpi og samfelagshøpi.

5. Próvtøka

Næmingarnir fara til endaliga próvtøku á 9. floksstigi í fólkaskúlanum.

9. floksstig – próvtøka

Próvtøkuháttur á 9. floksstigi

Hildin verður ein munnlig próvtøka.

Munnlig próvtøka á 9. floksstigi

Próvhoyringin varir 20 minuttir, íroknað próvdøming. Fyrireikingartíðin er 20 minuttir, íroknað útflýggjan av tilfari og leiðbeining.

Próvtøkuspurningarnir verða settir við støði í kjarnaøkjunum og evnum annars, sum arbeitt hefur verið við í undirvísingini. Tilfarið, ið er grundarlag undir munnligu próvtøkuni, skal í sínari heild síggja til, at øll faklig mál í lærugreinini eru umboðað. Próvtøkuspurningarnir skulu vera neyvlysandi og hava undirspurningar umframt fylgiskjøl. Hvør próvtøkuspurningur hefur bæði kend og ókend

fylgiskjöl. Áðurgjört royndararbeiði kann vera partur av próvtøkuspurninginum. Próvtøkuspurningurinn verður útflyggjaður við lutakasti, tá ið próvtøkan byrjar.

Próvhoyringin er ein faklig samrøða millum próvtakara og próvhoyrara, og tekur samrøðan støði í framløgu próvtakarans av tilfari og próvtøkuspurningi, sum próvtakarin hevur arbeitt við í fyrireikingartíðini. Í fyrireikingini kann próvtakarin brúka alt tilfar frá undirvísingini. Undir próvhoyringini kann próvtakarin einans brúka notur, sum hann/hon hevur gjørt í fyrireikingartíðini, próvtøkuspurningin og møguliga útgerð til royndararbeiði.

Próvtakarin skal fáa høvi at sýna vitan sína og heildarfatan av teimum uppgivnu evnunum, og í hvønn mun hann/hon er førur fyri at gera eina fakliga niðurstøðu av einum landafrøðiligum evni.

Dømingargrundarlag

Í dømingini verður dentur lagdur á, í hvønn mun próvtakarin lýkur faklig mál, sum eru sett í lærugreinini. Dentur verður serliga lagdur á evni próvtakarans at:

- orða seg neyvt og greitt og at nýta fakligu hugtøkini í lærugreinini
- nýta vitan og háttaløg í lærugreinini til at lýsa einføld landafrøðilig greiðsluevni
- taka givin fylgiskjøl og onnur týðandi landafrøðilig evni við í fakligu samrøðuna
- seta sína fakligu vitan í frásjón.

Givið verður eitt próvtal við støði í einari heildarmeting av samlaða avriki próvtakarans.